

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Energipolitiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 200:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Udtagelse af nævninge og domsmænd).

Af Pia Kjærsgaard (FP) m.fl.
(Fremsat 10/2 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Erling Olsen):

Efter lovforslaget, der er fremsat af medlemmer af Fremskridtspartiet, skal den gældende ordning for udtagelse af nævninge og domsmænd ændres.

Ændringen indebærer i hovedtræk bl.a., at det ikke længere skal være de kommunale grundlisteudvalg, der udtager personer til grundlisterne. Det er som bekendt fra grundlisterne, at nævninge og domsmænd udtages til behandlingen af straffesager. Efter nyordningen skal optagelsen på grundlisterne ske ved lodtrækning blandt befolkningen. Desuden skal det ikke længere være et borgerligt ombud at være nævning eller domsmand, idet enhver skal kunne begære sig fritaget fra disse hverv. Endelig skal der i højere grad end i dag ydes nævninge og domsmænd økonomisk kompensation for hvervet.

Det er efter min mening altid positivt, når et element i vor retspleje tages op til debat. Det er på denne måde, vi bedst kan sikre, at der til stadighed foretages de nødvendige ændringer og justeringer i retsplejen. Der knytter sig imidlertid en række ulemper til den foreslåede nyordning, som efter min opfattelse indebærer, at en sådan ændring ikke vil medføre en forbedring.

Det nugældende system for udvælgelse af nævninge og domsmænd fungerer i praksis tilfredsstillende. Vi har et korps af dygtige og

samvittighedsfulde lægdommere her i landet. Man skal ikke undervurdere den betydning, som disse lægdommere har for en velfungerende strafferetspleje.

Jeg kan således ikke tilslutte mig den kritik, der fremgår af forslagens almindelige bemærkninger, navnlig de tre sidste afsnit om de afgørelser, der træffes under medvirken af nævninge og domsmænd.

En af grundene til, at de danske lægdommere er så motiverede og velorienterede, som tilfældet er, er netop den måde, de udvælges på; grundlisteudvalget i hver kommune består jo af mennesker med kendskab til lokalområdet og de folk, der bor der. Jeg kan godt være bekymret for, at en udvælgelse, der sker ved lodtrækning blandt befolkningen, vil føre til en forringelse på dette område. Fra at være en udvælgelse forankret i lokalsamfundet og det lokale demokrati bliver det nemt til et meget mekanisk udpluk.

Det foreslås, at det i loven indføres, at nævninge og domsmænd skal være ustraffede; ubetydelig kriminalitet eller kriminalitet af mindre betydning, der ligger langt tilbage i tiden, skal dog ikke kunne hindre, at man udtages til hvervet. Forslaget svarer på dette punkt stort set til den nugældende ordning, og der er derfor efter min opfattelse ikke nogen grund til at foretage ændringer – heller ikke af sproglig karakter – i de nugældende bestemmelser.

Jeg må også advare imod bestemmelsen om, at enhver kan begære sig fritaget fra nævninge eller domsmandshvervet. I dag er disse hverv som nævnt et borgerligt ombud, og der skal derfor foreligge nogle særlige grunde, for at man er udelukket fra eller fritaget for hvervet. Min betænkelighed går ikke så meget på, at muligheden for at tvinge uvillige personer til at være nævninge eller domsmænd ophæves – denne mulighed er trods alt af mere teoretisk art – derimod vil frivilligheden gøre det vanskeligere for en udpeget nævning eller domsmand at overbevise f.eks. sin arbejdsgiver om, at det er nødvendigt at få fri den tid, som hvervet forudsætter. Arbejdsgiveren vil her i modsætning til i dag kunne henvise til, at medarbejderen blot kan bede sig fritaget for nævninge- eller domsmandshvervet. Herved vil der efter min opfattelse kunne ske en forskydning hen imod, at offentligt ansatte og ikke privatansatte bliver nævninge eller domsmænd. Det